

Rozvoj a směřování včelařství v České republice v příštích letech

Dobré zdraví včel **a možnosti jeho ovlivnění**

Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, z. s.

Mohelník Jiří

Nasavrky – 20.–21. listopadu 2019

Co ovlivňuje zdraví včel?

Co ovlivňuje zdraví včel?

Prostředí, ve kterém včelstva žijí

Co ovlivňuje zdraví včel?

Prostředí, ve kterém včelstva žijí

Způsob ošetřování včelstev a zootechnika

Co ovlivňuje zdraví včel?

Prostředí, ve kterém včelstva žijí

- Monokulturní porosty
- Způsob ošetřování hospodářských ploch
- Působení agrochemikálií
- Převčelenost krajiny

Co ovlivňuje zdraví včel?

Prostředí, ve kterém včelstva žijí

Monokulturní porosty

- chybí rozmanitost zdrojů výživy (nektar, pyl)
- omezená doba dostupnosti zdrojů výživy (předčasné ukončení snůšky – hladovění a podvýživa včelstev)

Co ovlivňuje zdraví včel?

Prostředí, ve kterém včelstva žijí

Způsob ošetřování hospodářských ploch

- monolitické plochy jediné plodiny - absence kvetoucích plevelů
- sečení travních porostů před vrcholem kvetení
- sečení velkých travních ploch najednou
- absence porostů jetelovin a ostatních kvetoucích pícnin
- absence kvetoucích rostlin po sklizni (glyfosát místo zeleného hnojení)

Co ovlivňuje zdraví včel?

Prostředí, ve kterém včelstva žijí

Působení agrochemikálií

- snížená imunita (ukládání do pylu a ostatních produktů = může působit dlouhou dobu po aplikaci)
- neprůkazné, či pozvolné otravy - snížení délky života včel, jejich výkonnosti a nervového systému
- zasažení necílových kvetoucích porostů
- nepřímé působení – gutační voda a ostatní zdroje vody
- zatím téměř nesledovaná aplikace herbicidů na porosty u železničních tratí

Co ovlivňuje zdraví včel?

Prostředí, ve kterém včelstva žijí

Převčelenost krajiny

- dostupnost a vydatnost zdrojů výživy vs. hustota zavčelení
- vyšší zavčelení = rychlejší šíření nákaz

Jak zlepšit prostředí, ve kterém včelstva žijí?

Omezit monokulturní porosty a změnit způsob ošetřování hospodářských ploch

- podporovat osévání menších ploch, střídání osévaných porostů (pásy)
- pokračovat v podpoře biopásů – především s včelařsky významnými rostlinami
- podporovat osévání kvetoucích pícnin
- podpora kvetoucích luk a pastvin
- obnova zeleného hnojení a klasické orby

Jak zlepšit prostředí, ve kterém včelstva žijí?

Omezit monokulturní porosty a změnit způsob ošetřování hospodářských ploch

- omezit používání agrochemikálií na nezbytně nutné minimum
- omezit chemizaci lesního hospodářství – podpora vyžínání místo desikace
- omezit či zcela zakázat používání desikantů
- zakázat používání tankmixů
- osvěta a vzdělávání těch, kteří agrochemikálie používají, hlavně se zaměřením na možná rizika a dopady
- nezávislé a důsledné testování účinků agrochemikálií, včetně těch dlouhodobých na všechny organismy (včetně člověka)

Jak zlepšit prostředí, ve kterém včelstva žijí?

Zastavit nárůst hustoty zavčelení krajiny
a zrovnoměrnit rozmístění včelstev v krajně

- omezit podpory pro začínající včelaře
- podporovat rovnoměrné rozmísťování stanovišť včelstev
- omezit podporu stanovišť s vyšším počtem včelstev
- vytvořit mapu úživnosti krajiny
- osvěta a vzdělávání (nejen) včelařů

Co ovlivňuje zdraví včel?

Způsob ošetřování včelstev a zootechnika

Zdravotní stav včelstev

- chybná metodika, která nereaguje na aktuální zdravotní stav
- neznalost zdravotního stavu včelstev
- chybí monitoring o aktuálním zdravotním stavu
- spojování slabých včelstev (místo hledání příčin a utracení)
- spoléhání se, že ošetření za včelaře někdo udělá (důvěrník, případně „léčebná komise“)

Co ovlivňuje zdraví včel?

Způsob ošetřování včelstev a zootechnika

Zootechnika a chovatelská praxe

- nerovnoměrnost zavčelení – většina stanovišť včelstev se nachází v intravilánech
- neuvážené odebírání medu – raději med vytočím hned, než mi ho snědí
- chov včelstev s nevhodnými vlastnostmi – dlouhodobé šlechtění primárně na užitkovost
- kočování – působí včelstvům stres a zvyšuje riziko šíření nemocí
- prodej oddělků a matek napříč celou republikou

Jak zlepšit způsob ošetřování včelstev?

Změnit myšlení včelařů

- vzdělávání včelařů
- vést včelaře ke svéprávnosti a osobní zodpovědnosti
- podpora výzkumu v oblasti genetiky včely medonosné
- podpora chovu místně přizpůsobených kmenů včely medonosné
- podpora šlechtění odolnějších včelstev, testační stanice
- omezit podporu kočování
- omezit migraci oddělků napříč celou republikou
- propagovat prodej pouze smetenců a matek s místní genetikou

Děkuji za pozornost.

Mohelník Jiří

jiri.mohelnik@psnv.cz